

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 47/2017 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

Suomen Kuntaliitto oli 1.6.2017 kuultavana hallintovaliokunnassa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Esitettyihin kysymyksiin pyydettiin toimittamaan kirjalliset vastaukset. Edustaja Adlercreutz kysyi Kuntaliiton edustajalta täsmennystä julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle eli ns. julkisen vallan käytöstä.

Valinnanvapausmallissa yksityisille palveluntuottajille siirtyisi julkisia hallintotehtäviä. **Sote -keskuksille ja suoran valinnan suun hoidon yksiköille tulisi ns. portinvartijan rooli, sillä ensisijaisesti ne tekisivät asiakkaan sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeen arvioinnin.** Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yhtiömuodossa toimivat sote-keskukset päättäisivät siitä, mitä verovaroin rahoitettuja palveluita asiakkaalle tarjotaan. Jos sote-keskus arvioi, että asiakkaan palvelun tarve edellyttää kotipalvelua tai kotisairaanhoidoa, se voi antaa asiakkaalle asiakassetelin, jolla asiakas voi hankkia valitsemaltaan asiakassetelipalveluntuottajalta kotihoitoa silloin, kun asiakkaan arvioidaan tarvitsevan tilapäisesti tai lyhtaikaisesti kotipalvelua enintään kolmen kuukauden ajan. Sote-keskuksen päätöksellä asiakas voi saada kotisairaanhoidon palveluja silloin, kun asiakkaan palvelun tarve ei ole jokapäiväinen.

Hallituksen esityksessä maakuntalaiksi (HE 15/2017) 7 §:ssä säädettäisiin järjestämisvastuusta. Sen 3 mom:n mukaan *tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva maakunta vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden 1. yhdenvertaisesta saatavuudesta, 2. tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä*

Tilanne on uusi perustuslain 124 §:n tulkintakäytännön näkökulmasta. Tähän asti säännöstä on tulkittu siten, että yksityisellä toimijalla voi olla vain viranomaistoimintaa täydentävä luonne etenkin niissä asioissa, jotka vaikuttavat merkittävästi henkilöiden oikeusasemaan. Valinnanvapautta koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että perustuslain perusteluiden mukaan perustuslain 124 §:n valtuutusta ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu käytettäväksi laajojen hallinnollisten tehtäväkokonaisuuksien antamiseen viranomaiskoneiston ulkopuolisille tai niin sanottujen "kvasiviranomaisten" perustamiseen.

